

ELOFIZETES
HELYBEN ÉS VIDEKEN
 Egy évre ... 180 Lei.
 Fél évre ... 75 Lei.
 Egy negyed évre 87-50 Lei.
 Egy óra ... 12-50 Lei.

Nyilttéri közlemények
 megállapodás szerint

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG
 Aradi és csanádi egyesül-
 tésnek palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 157.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Résvény-
 Társaság.
 Boulevard Regele Ferdi-
 nand L. (József tőh.-ut 22-
 TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1920.

Szerkesztő:
Stauber József.

Szombat, december 11.

Take Jonescu lemond.

BUCURESTI. Take Jonescu lemondását helyezte kilátásba.

BUCURESTI. A minisztertanács a Zamfirescu kamarai elnök ellen felhozott vádakkal foglalkozott. A minisztertanácsról semmit sem hoztak nyilvánosságra.

BUCURESTI. A kamara ülésén Imbroane képviselő azt a kérést intézte a kormányhoz, hogy legközelebb mutassa be a kamarának az összes, a bánáti kérdésre vonatkozó iratokat.

Raicu Sebő meghalt.

Városszerte nagy részvétet kelt az a hír, hogy Raicu Sebő a Victoria Takarékpénztár vezérigazgatója ma hajnali 3 órakor elköltözött az élők világából. Az elhunyt vezérigazgató tanulmányait a budapesti kereskedelmi akadémián végezte. 1886-tól 1887-ig az Aradi Ipar és Népbanknál működött, mint gyakornok. A tehetséges és törekvő fiatalember 1887 október hóban került a Victoria Takarékpénztárhoz, mint főkönyvelő. Szorgalma révén a kilencvenes években az intézet titkária lett, míg 1912. óta mint az intézet vezérigazgatójának nyílt alkalma tudásának tanujelét adnia. Raicu Sebő ezenkívül számos intézetnek volt a vezetője, ahol tudását a pénzügy terén érvényesíthette. Így a Solidaritateanak elnöke, a Nadlacana nagylaki, a Muresanul radnai bankoknak és az Arad-hegyaljai Motoros Vasutnak igazgatósági tagja és a Hungaria textilgyárnak felügyelő bizottsági tagja volt. Ezenkívül tagja volt a román szentszéknek és elnöke az aradi román egyházközösségnek. Halála általános részvétet keltett nemcsak Arad társadalmában, hanem a város és egész Erdély pénzügyi köreiből is, amelyeknek egyik kiváló tagja volt. Raicu Sebő két év óta súlyos szív bajban szenvedett és azóta állandóan lakásán tartózkodott, a honnan élénk figyelemmel kísérte az eseményeket. Raicu kizárólag pénzügyekkel foglalkozott, az aktív politikában nem vett részt. Ismerőseinek és barátainak többször kijelentette, hogy a politika nem neki való, nem akar izgulni, mert beteg szíve nem bírja el a politika izgalmaival. Évekig tagja volt Arad megye törvényhatósági bizottságának, amelynek működését bíráló szemmel kísérte. Vejeinek, dr. Veliciu Romulus volt prefectusnak halála nagyon lesújtotta az amagy is súlyos beteget, aki ma hajnalban eredménytelen munka után csendesesen elhunyt. Temetéséről a Victoria Takarékpénztár gondoskodik. Az elhunytban Raicu Aurél prefectusi titkár atyját gyászolja.

Okvetlenül beváltják a bonokat. Miért késett a beváltás?

Egy aradi bankférfi, aki ma érkezett haza Bucurestiből, érdekes dolgokat mondott el a bonok beváltásáról. Az illető az Aradi Közlöny munkatársának a következőket mondta:

— Üzleti ügyekben tárgyaltam egy előkelő bucurestii bank vezérigazgatójával, aki kijelentette, hogy a Banca Nationala és a pénzügyigazgatók között a bonok beváltása miatt keletkezett viszály elmúlt. Tehát a bonok becserélése hamarosan meg fog történni, mert most csak a technikai munkák vannak még hátra. Informátorom kijelentette, hogy a bonokat még ebben a hónapban okvetlenül beváltják készpénzre. A bonok beváltásának késedelmé abban lél

magyarázatát, hogy azt a pénztípust, a melyet a kormány Amerikából kapott, nem akarta forgalomba bocsátani. Tudniillik az Amerikában készült leu-bankjegyek formája ugyanolyan, mint a dollárré, vagyis az 1 leu bankjegy nagysága és színe ugyanolyan, mint például az 500 vagy 1000 leuesé. A kormány attól tartott, hogy ezzel az egyforma nagyságú pénzzel a tapasztalatlan parasztságot kelletlen üzerek be fogják csapni és ezért nem engedte meg forgalomba hozatalát. Most azonban már újabb bankjegyek érkeztek, a melyek a most forgalomban levőkkel teljesen megegyeznek s így a bonok beváltásának nincs semmi akadálya.

Bombamerénylet a szenátus ellen.

(Greceanu igazságügyminiszter, Radu Demeter püspök meghaltak. — Ciorogariu püspök, Valeanu tábornok súlyosan megsebesültek. — Kommunista-merénylet.)

BUCURESTI. Szerdán délután a szenátus ülésén egy bomba robbant fel, a mely megölte Greceanu igazságügyminisztert és dr. Radu Demeter oradea-marei (nagyváradi) görög katolikus püspököt. A bomba szilánkjai súlyosan megsebesítették dr. Ciorogariu Romulus oradea-marei (nagyváradi) görögkeleti püspököt, Valeanu tábornok közmunkaügyi minisztert, Niton bucurestii püspököt, Coanda tábornokot, a szenátus elnökét és Spiru Georgiu szenátort.

BUCURESTI. A szenátus elleni merényletről a következő részleteket jelentik: A szenátus a bucurestii egyetem aulájában tartja üléseit. Szerdán délután az ülés alatt hatalmas robbanás hallatszott. Óriási zürzavar keletkezett, izgatott kiabálások hallatszottak és sokáig tartott, amíg meg lehetett állapítani, hogy mi történt. A szenátorok és a betóduló hatósági emberek az emelvényre rohantak, amely körül füstfelhő terjengett. Ekkor vették észre, hogy a földön és az ülőhelyek között több sebesült szenátor fekszik. Elsősorban ezek segítségére siettek. Csakhamar megállapították, hogy dr. Radu Demeter oradeamarei (nagyváradi) gör. kat. püspök holtan fekszik előhelye előtt. A püspököt a bomba szétrepülő szilánkjai megölték. Nem messze tőle néhány lépéssel vérében fetrengett Greceanu igazságügyminiszter. Az orvosok megállapították, hogy a miniszter sebei feltétlenül halálosak. Az első jelentéstől eltérőleg

Coanda tábornok, a szenátus elnöke könnyű sebesüléseket szenvedett. A vizsgálat megállapította, hogy a bombát a trónszék alá tették. Valószínűleg óraművel ellátott bomba volt. A képviselőház a robbanás alatt ülésezett s a képviselők a merényletről csak akkor értesültek, a mikor Averescu miniszterelnök közölte velük az eseményt. Zamfirescu képviselőházi elnök, Marlescu, Jorga, Inuletz, Petrovici és Maniu képviselők, továbbá Dragu Toma szocialista képviselő felháborodásuknak adtak ki fejezést és kijelentették, hogy Románia osztatlan részvétellel fordul a merénylet áldozatai felé. A gyász jeléül az ülést felfüggesztették.

BUCURESTI. A főváros teljesen a szerdai események hatása alatt áll. Az egész lakosságon óriási izgalom vett erőt, amikor a lapok szerdán korán este rendkívüli kiadásban jelentették a merényletet. Averescu miniszterelnök nem volt jelen a szenátus ülésén. Azonnal értesítették, mire autón a szenátushoz hajtottak, majd jelentést tett Ferdinánd királynak, aki megrendülve vett tudomást a szerencsétlenségről. Radu püspököt, aki legközelebb ült a trónszékhez, teljesen szétszakították a pokolgép szilánkjai. Ciorogariu püspök felépüléséhez nincs remény. Spiru Georgiu szenátor tegnap belehalt sérüléseibe. A rendőrség és az ügyészség a legszigorúbb vizsgálatot indította meg. A jelek arra vallanak, hogy kommunista-merényletről van szó. Radu Demeter püspök holttestét Oradea-Marera (Nagyváradra) szállítják és ott temetik el.

Miniszteri válasz az üzletvezetőségről.

Arad város közigazgatási bizottsága dr. Moldovan Silvius prefectus elnöklésével ma délután tartotta december hónapi rendes ülését. Van'ay Gyula tanácsnok bejelentette, hogy a közlekedési miniszteriumtól átirat érkezett az üzletvezetőség áthelyezése ügyében. Az átiratban a miniszterium értesíti a várost, hogy az állam érdeke megkívánja az üzletvezetőségnek Satumarera (Szatmárra) való áthelyezését. A bizottság véleménye az volt, hogy az átirat, amely a múlt hó végén kelt, nem válasz a város által küldött memorandumra s így remény van még arra, hogy az üzletvezetőség Aradon maradjon. Ezután a szakelőadók terjesztették elő szokásos havi jelentéseiket.

LEGUJABB.

MERÉNYLET LENIN ELLEN. London. Idékezett hírek szerint Moszkvában merényletet követtek el Lenin ellen. Az utcán revolverrel kétszer rálöttek, de Lenin sértetlen maradt.

KONSTANTIN HAZAUTAZIK. Róma. Konstantin görög exkirály megkereste az olasz kormányt, engedje meg, hogy külföldön vonattal egy olasz kikötőbe utazhassék és onnan Athénbe.

JÓVÁTÉTELI BIZOTTSÁG MISKOLCON. Budapest. Szerdán Nosieda olasz tábornok vezetésével jóvátételi bizottság utazott Miskolcra, hogy a megszállás alatt szenvedett károkat felfegyve. A jóvátételi bizottság innen ellátogat a diósgyőri vasgyárba.

Báró Solymossy Lajos állampolgársága.

Báró Solymossy Lajos, volt magyar országgyűlési képviselő, borosjenői földbirtokos tudvalevőleg a magyar evangélikus egyház egyetemes felügyelője. Báró Solymossy borosjenői birtokán tartózkodik, ahonnan többször bejön Aradra is. A báró mindegyikéig még nem nyilatkozott az iránt, hogy megtartja-e magyar állampolgárságát, vagy pedig elveszi-e a román állampolgárságot. Most — mint Budapestről jelentik, — a magyar evangélikus egyház felszólította a román területen tartózkodó báró Solymossy Lajost, nyilatkozzék, megtartja-e a magyar állampolgárságot és az egyház egyetemes felügyelői tisztét is továbbra. Értesülésünk szerint báró Solymossy a felszólításra még nem válaszolt.

A Baranya kiürítése.

BUDAPEST. *Milojević* budapesti jugoszláv követ egy újságíró előtt kijelentette, hogy a Baranya kérdésében is, mint minden más népjogi vonatkozású kérdésben, a jugoszláv királyság kormánya éppen úgy, mint szövetségestársai, a békeszerződés respektálása alapján áll. A mi a Baranya kiürítését illeti, ez közös része azoknak az összes kérdéseknek, amelyek a háborús ügyek általános likvidációjára vonatkoznak.

Irodalom és művészet.

Megkoszorúzták a Oslky-szobrot.

Arad színművészei ma délután kegyeletük jeleül megkoszorúzták a Kossuth-parkban levő *Csiky Gergely*-szobrot. Hívős öszi alkonyat volt, köröskörül sárgult lehullott leveleken taposott a szobrot körülálló maroknyi lelkes közönség. Dr. *Krenner* Miklós beszélt néhány szót s így fejezte be beszédét:

— Itt maradunk, magyarok maradunk s tovább fejlesztjük a magyar kultúrát.

Az elhangzott szavakat lelkes éljenzés követte.

A *Sasfók*, Rostand remekműve részben új szereplőkkel került színpadra este szépszámu közönség előtt, ami annak a jele, hogy kiváló színpadi alkotásokat szívesen megtekint a közönség. Forgasz Sándor kiváló, tökéletes reichstadti herceget már annak idején kellően méltattuk, ugyancsak Kiss Mariska, Csige Böske, Heppesné és Varnay mesteri alakításait. Olasz Lajos Flambeauja erőteljes, dühös alakítás. A tehetséges fiatal színész egyéniségéhez mért szerepet kapott és megmutatta, hogy tud játszani, ha akar. Földes Meternichjéből nem hiányzik a rutin, de meg kell állapítanunk, hogy a leghatásosabb jelenet hatástalan maradt, mert Földes dikciójából egyetlen szót sem lehetett érteni. Mészáros Prokesch szerepében igyekezett árult el. A közönség szokatlanul meglehetősen érdeklődést tanúsított és a felvonások után a szereplőket többször szólította a függöny elé. (Kgy.)

Hoffmann meséit, ezt az örökbecsű népies operát ismétli meg a társulat énekes személyzete szombaton este. Hoffmann ez alkalommal is Ocskay éneklé, a többi szerepek is mind elsőrendű kezekben vannak.

Vasárnap esti Peleskei notárius előadását városszerte óriási érdeklődés előzi meg. A jegyeket formálisan szétkapkodták; úgy ez az izig-veggig magyar levegőjű darab zsúfolt nézőtér előtt tér vissza a hosszú szünet után az aradi színpadra. A címszerepben Győző Alfréd parádés alakítást nyújt.

Délutáni előadások. Szombaton ifjúsági előadás keretében újítja fel a társulat a Cigány pompás népszínművet, melyet az igazgató az iskolák vezetőinek kívánságára tűzött műsorára. Vasárnap délután pedig Ohnet kitűnő drámája, a Vasgyáros kerül előadásra. Az idei szezonban ez lesz az első délutáni előadása ennek a mély és hatásos drámának. Az elsőrendű szereposztás biztos sikert és zsúfolt házat vonz.

Nap-nap után táblás házak taposolnak a Modern Kabaré kitűnő műsorán. Különösen Kiss Cecil, Lantos Ferenc és Rudas-Bandi énekes és táncos teremtje arat esténként óriási sikert. A többi magánzám is külön-külön attrakció. Várady mint izzó indián kacagtatja meg a közönséget. Halász Rózsi mint Salome vált ki zajos tetszést. A Parvulescu kvartett nagy-

Kormányválság a kenyér miatt. A magyar hadügyminiszter a király-kérdésről.

BUDAPEST. A politikai válság súlypontja inkább az ellátatlanok szükségletének biztosításán, mint a királykérdésen nyugszik. A kenyérszükséglet csak rekvirálással biztosítható. Budapesten egyetlen hómunkás sem jelentkezett napi 50 korona bérért.

BUDAPEST. *Stréber* István honvédelmi miniszter azon a lakomán, amelyet képviselői mándatuma átadásakor tiszteletére rendeztek, felköszöntőt mondott, amely-

ben többek között ezeket jelentette ki:

— A királykérdésnek nyíltan és bátran szemébe kell nézni, de az előkészületekre szükség van. A régi világgal szakítani kell, politikai téren állandóságra és megbízhatóságra kell törekedni. A nemzet egyenlő fel fogásu kiváló embereit állítsák a kormány élére. Olyan kormánynak kell jönnie, amelynek kifelé és befelé is tekintélye van.

A „kontraktus királyné.” Maria királyné a kettős eljegyzésről.

A *Pesti Hirlap* írja: A luzerni Hotel Nazional előcsarnoka valamely királyi kastély halljára emlékeztet, amikor megjelent a román királyné, *Cyryll* orosz nagyherceg és neje, valamint *Beatrix* spanyol infanszó kíséretében, hogy részt vegyen *Károly* román trónörökös és *Helén* görög hercegnő eljegyzésének egyházi szertartásán. A kapuban *Konstantin* görög király és *Zsófia* királyné fogadta gyermekeivel, a kiket a román királyné mind megcsókolt. A román királyné előtt autóján Zürichbe indult volna, barátságos hangon beszélgetett a hírlapírókkal és megemlékezett legidősebb leányának, *Erzsébet* hercegnőnek és a spártai hercegné, a volt görög trónörökösnek eljegyzéséről is. A királyné a luzerni tartózkodása napjára egész sör szóbát foglalt le, a melyek mind a fő felé nyílnak. Sötét ruhát viselt a királyné, amelynek komolyságát csak egy sor gyöngy ényhítette. Romániában már annyira tudják, hogy a királyné mily buzgósággal vesz részt az országot illető kereskedelmi szerződések előkészítésében, hogy *kontraktus királynénak* hívják és a királyné büszke erre.

— *Petroleumot* viszünk ki — magyarázta — mozdonyok és hidak fejében. És — tette hozzá nevetve — most a leányomat expor-

tálom. Kifejtette, hogy a kettős nász családja és a görög királyi család között boldoggá teszi.

— Azt fogják talán mondani, hogy nagyon rosszul jártam el, a mikor leányomat egy jövőbeli királyhoz adtam. De hiszen eljegyzésük már jóval azelőtt történt meg, még mielőtt tudtuk volna, hogy a spártai hercegből ismét trónörökös lesz. A leányom mindig azt kívánta, hogy távol élhessen politikai szerepléstől. Nem is tudom, mit szól hozzá, hogy az ura esetleg görög királylyá lesz. De hát mégsem hiszem, hogy egy asszony azért válnék, mert királyné lesz belőle.

A mi fiának és *Helén* hercegnőnek eljegyzését illeti, a királyné ezt minden tekintetben tökéletes frigynek mondja. Amíg azonban a görög politikai helyzet nincs tisztázva, a kettős nász napját nem lehet meghatározni. Valószínűleg a két esemény Bucurestiben és *Ashénben* egy időben fog végbemenni. *Konstantin* király, *Zsófia* királyné és az egész család a kapu előtt gyülekezett egybe, hogy bucsúzzék a királynétól, a ki még az induló autóból is visszakiáltott:

— Adieu Tino! Mert hát *Konstantin* így hívják azok, akik szeretik.

szerű énekes bohózatot mutat be, *Walley* mint „*Ostoba Muki*” mulatságos bicikli mutatványával elsőrendű, stb.

Az aradi diákok karácsony előestéjén, e hó 24-én a zsidó iskola dísztermében művészi színvonalú előadást tartanak. A diákok mesédarabokat, szavaltokat és balettszámokat adnak elő.

A mozgóképszínházak műsora. December 11-én az Apollóban: „*Örvény királya*.” Artista dráma. — Az Uránában: „*Végzetes gyűrű*.” Társadalmi dráma.

Nagy cirkuszdráma az Apollóban. („*Örvény királya*.”) A cirkuszdrámák s a benne előforduló bravuros artista mutatványok mindig különös vonzalommal voltak a mozibáráró közönségre. A Nordisk filmgyár-évekkel előttré mutatta be a *Négy ördög* című artista drámát s az még ma is élénken él az emberek emlékezetében. Csakis ehhez a klasszikus értékű cirkuszdrámához lehet hasonlítani az Apolló újdonosságát: az *Örvény királyt*. Amit a dráma szereplői produkálnak, az több az emberi ügyességnél és vakmerőség-nél, az szinte ördögösségnek is beillik. Az ember szívverése megáll a produkciók láttára, amelyek lebilincselően érdekes mese keretel közé vannak beállítva. A kép kiállítását külön figyelmet érdemel. A cirkuszdrámát még két napig tartja műsoron az Apolló.

Uj olasz drámai film az Uránában. Egymásután két ízben is páratlan sikert aratott az Uránia színház az

olasz filmgyártás újdonságaival. Ezt a sikert fűzi most tovább a *Végzetes gyűrű* című társadalmi dráma vetítése, a melynek meseszövege szintén a nap-sütéses Itália színpompás földjén játszódik. Mélységes érzések és indulatok hajtják a drámában a figyelmet lekötő eseményeket, melyeknek homlokterében egy nő áll, aki szeret és szenved. A férfi főszerepet V. Morello, a világhírű olasz jellemszínész játssza. Nem tudjuk eléggé csodálni ennek a zenének a művészetét, amely minden egyes szerepében új és új oldalról mutatja be színjátzó tehetségét. Még két napig marad műsoron az Uránia szenzációs újdonsága.

Halálraítélt Britanniás.

BUDAPEST. *Rumbold* Attila 28 éves fővárosi nyugalmazott tisztviselő került elsőnek a statáriális bíróság elé a Britanniakülönítményesek közül. *Rumbold* volt az, aki *Weisz* Dávid 80 éves folkkereskedőt a Britanniapincéjébe vitette és onnan súlyos bántalmazások után 150.000 koronaért kiszabadította. A statáriális bíróság *Rumbold* Attilát rablás büntetésében bűnösnek találta és ezért kötél általi halálra ítélte. *Rumbold* az ítélet kihirdetése után kijelentette, hogy kegyelemért folyamodik.

Uj munkáspárt Magyarországon.

BUDAPEST. A proletár-diktatúra bukása után részint olyan elemekből, a melyek a szakszervezetekből kiléptek, részint szervezetlen munkásokból olyan munkáscsoportok alakultak, a melyek mindezekig még nem szerepeltek. Ezért ezek elhatározták, hogy egyesülnek. A szociáldemokrata-pártból kilépett *Csizmadia* Sándor elnöke alatt egy közös megbeszélésen kimondták az egyesülést. Egyidejűleg kimondták, hogy távol tartják magukat a szociáldemokrata-párttól, végül elhatározták, hogy az új párt főtervése lesz, hogy az ország ujjaépítésében résztvegyen.

Elitették az aradmegyei állami ménes elhajtóit.

Irtunk arról, hogy néhány héttel ezelőtt *Kisjenő* környékén több magyarországi ember átszokott a határon, hogy a határ mellett levő kohánypusztai állami majorból az egész állatállományt áthajtsák Magyarországra. Tervük kivitele azonban nem sikerült, mert a grancsárok elfogták őket. Tegnap tárgyalta ügyüket az oradea-marei (nagyvárad) hadbíróóság. *Stanescu* ezredes elnökletével és *Simon* Pált tíz évi. *Postás* Sándort és feleségét 5—5 évi elzárással sújtotta. A többi négy vádlottat: *Tirpáczki* Mihályt, *Dóczi* Lajost, *Hadi* Ferencet és feleségét a bíróság a vád és következményei alól felmentette, mert nem bizonyult be, hogy ők is segédkeztek volna a lovak elhajtásánál.

Az első botbüntetés Magyarországon.

BUDAPEST. Tegnap hozta meg a budapesti büntető törvényszék az első ítéletet, amely botbüntetésről szól. A büntető bíróságnak *Korpadí* táblabíró elnöke alatt ítélező tanácsa elé került *Csekkerwein* Árpád 19 éves suhanc, aki többrendbeli lopást és zsebtolvajlást követett el. A bíróság a vádlottat három évi börtönre és 15 botbüntetésre ítélte. *Csekkerwein* az ítélet ellen felelkezett.

Zerkovitz Emil intelme.

BUDAPEST. Az Aradon is jól ismert *Zerkovitz* Emil miniszteri tanácsos, aki egy évtizedig Amerikában élt és az ottani viszonyokat nagyszerűen ismeri, gazdasági ügyekben Amerikába utazott. Most Amerikából az ottani kivándorlási viszonyokról a következőket jelenti:

— A kivándorlás tekintetében ez az esztendő Amerika részére rekordeszterendő lesz. A tömeges bevándorlások még egyre fokozódnak. Főként a középosztályhoz tartozókat kell figyelmeztetni arra, gondolják meg jól, mielőtt kivándorolnak Amerikába. Elsősorban — írja *Zerkovitz* — a szellemi munkásokat és a hivatalnokosztályt akarom figyelmeztetni arra, gondolják meg jól, mielőtt vérmes reményekkel kivándorolnak. A fizikai munkások és főleg cselédek számíthatnak keresetre, mert a cselédhiány óriási.

AZ „ARADI KOZLONY”
bekapcsolt telefonszáma 151.

HIREK.

Kincsek a nagybögőben.

(Valutacsempész volt főispán.)

Megirtuk, hogy Szemző Gyulát, Bács megye volt főispánját Bécsben letartóztatták egy jugoszláv milliós feljelentésére, akitől kártyán több millió dinárt nyert. Most Szemző Gyuláról Bécsből még a következőket jelentik: A volt főispán Bécsben 18 millió koronáért gyógyszereket vásárolt, a melyekért Jugoszláviában 18 millió koronadínárt kapott. Ezt a pénzt Budapesten beváltotta és 160 millió magyar koronát kapott. Szemző a 160 millió koronát egy nagybögőben helyezte el és Bécsbe akarta csempészni. A Batton-expressen egy cigánybandát vitt magával s az egész uton pezsgőzött és a cigányokkal muzsikáltatott magának. A vámvizsgálaton a pénz a nagybögőben volt. Bécsben azután lefolytatta azt a nagy kártyacsatát, a melyért letartóztatták.

— **MEGEGYEZÉS A CFR. ÉS MAV. KÖZÖTT.** A Máv. és C. F. R. megbízottai között sokáig folytak tárgyalások a cserewagonok ügyében. Ma azután a C. F. R. igazgatósága arról értesítette a városi prefecturát, hogy sikerült a Máv.-val megállapodnia arra nézve, hogy a C. F. R. csak is áruval megrakott cserewagonokat küld Romániába, amelyek akár ipari árukkal, akár mezőgazdasági termékekkel vannak megrakva.

— **SZIKRATÁVIRÓ TIMISOARA (TEMESVÁR) ÉS BUCURESTI KÖZÖTT.** Bucuresti. A Timisoaran (Temesvárt) létesített új szikratáviró-állomás üzembe helyeztetett és máától kezdve Bucuresti és Timisoara (Temesvár) között megkezdődött a rádió-szolgálat.

— **A MEGYÉS PÜSPÖK A PREFECTUSNÁL.** Dr. Glattfelder Gyula megyés püspök ma délelőtt dr. Monay Ferenc minorita-rendfőnök kíséretében meglátogatta dr. Moldovan Silvius prefectust, akit megkért, hogy támogassa a katolikus főgimnáziumot fenntartó katolikus egyházközség ama törekvését, hogy a gimnázium a jövőben ne maradjon hajlék nélkül. A prefectus megnyugtatta a megyés püspököt, hogy a maga részéről mindent el fog követni, nehogy a főgimnázium hajlék nélkül maradjon.

— **FELSZABADULNAK A LEFOGLALT ISKOLÁK.** A város közigazgatási bizottságának mai ülésén Moldovan József tanfelügyelő bejelentette, hogy a közoktatásügyi miniszter leiratban értesítette a tanfelügyelőt, hogy rendeletet adtak ki az összes lefoglalt iskolák kiürítésére. A tanfelügyelő kijelentette, hogy így hamarosan az összes iskolák rendeltetésüknek átadhatók lesznek. A bizottság a bejelentést tudomásul vette.

— **A PÍLÓTA TEMETÉSE.** Ma délután nagy részvét mellett katonai pompával temették el a szerlán délután tragikus körülmények között elhunyt Georgescu Voicu pilóta-altisztet. Az ötödik repülőszázad a katonai kórházban ravatalozta fel a holttestet s innen az egyházi szertartás után megindult a menet a városon végig a temetőbe. A temetési menetben az elhunyt bajtársai, nagy számú katonaság és polgári közönség is résztvett.

Tíz évi börtönre ítélt urileány. Akit kémkedés miatt Aradon letartóztattak

Ez év február 20-án letartóztatták Aradon Knauer Margit oradea-marei (nagyváradi) urileányt, néhai lovag Knauer Károly volt váradi bankigazgató leányát, aki szabályszerű utlevelekkel ellátva Magyarországra akart utazni, szerinte üzleti ügyekben, azonban kémkedés gyanúja miatt a váradi Siguranta ügynökeinek megfigyelése alatt állott. Aradon a folyton nyomában levő detektív letartóztatta és Váradra vitte, ahol az ügyesség fogházában volt tíz hónapig. A vadászhadtest hadbírósa tegnap tárgyalta az ügyet Stănescu ezredes elnöklete alatt. A tárgyaláson Knauer Margit előadta, hogy kereskedelmi ügyletek lebonyolítása céljából akart átmenni Magyarországra, de Markón megtudta, hogy nem lehet

átmenni s ezért visszatért Aradra. Egy este Robinson detektív megszólította és azt mondta, hogy ő édesatyjának jó barátja. Megkérte, hogy egy levelet vigyen át Magyarországra. Később megtudta, hogy Robinson tulajdonképpen detektív, ekkor átadta a nála levő pénzt és levelet megőrzés végett vőlegényének, nehogy elvegyék később tőle. A pénz és a levelek átadása után fél óra múlva letartóztatták. A letartóztatás után megkérdezték tőle, hogy miért akart utazni. Egyelőre nem szölt az utazásról és nagybátyjáról sem, de később kénytelen volt megmondani, hogy nagybátyjának, egy magyar ezredesnek akart szivességet tenni. A perbeszéd után a bíróság Knauer Margitot kémkedés bűntette miatt tíz évi börtönre ítélte.

— A HEGYALJAI VASUT ÉS A VILLANYGYÁR KÖZGYÜLÉSE.

Az Arad-Hegyaljai Vasut tegnap tartotta évi rendes közgyűlést. A zárszámadások előterjesztésénél kitűnt, hogy a társaság úgy az idén, mint a múlt évben deficitel dolgozott és a két évi ráfizetés összege 4,588,678.64 korona. Az új igazgatóság tagjai lettek: Gold Emil igazgató, Goldis László, Löcs Rezső, N. P. Stefanescu, Stefan Vazul, Salabascu Victor dr., Márcus Mihály dr., Busila Ing. C., Mateascu István, Budeanu, Radulescu Antal, Kovács Izidor, Ulmann Andor dr. és Egyri Aurél. A felügyelő bizottság tagjai lettek: Nadler Zachariás, Kripsz Albert, Konstantin Mihály, Boncescu és Biró Ernő. Ugyancsak tegnap volt a villanygyár évi közgyűlése is. A villanygyár ez évi jövedelme 58,225.20 korona volt. Ez évben 8 korona osztalékot fognak fizetni.

— VISSZAUTASÍTOTT MILLIÓS ÖRÖKSÉG.

A Newyork Heraldban olvasható a következő nem mindennapi eset: Gerland Károly, Gerland James nemrég elhunyt bostoni pénzember másodszüllött fia egy millió dolláros örökségét visszautasította és mint automobil szerelő munkával akarja kenyerét megkeresni. Viselkedését azzal indokolja, hogy a pénz csak szerencsétlenséget okoz.

— SZAMUELLY TIBOR HAGYATÉKA.

Bécs. A hivatalos Wiener Zeitung a bécsújhegyi járásbírósg következő hirdetését közli: Szamuely Tibor budapesti illetőségű augusztus 1-én meghalt. Végrendeletet nem találtak. Hagyatékával szemben osztrák állampolgárok, illetve Auszriában tartózkodó idegen állampolgárok igényeiket 1921. január 15-ig az alulírott bíróságnál jelenthetik be. Mig az osztrák hagyományosok az örökösödési eljárásnak osztrák hatóságoknál való lebonyolításába beleegyeztek, a külföldi hagyományosokat felszólítjuk, közöljék, vajon igényeik tárgyalását kívánják-e külföldi hatóság elé terjeszteni, mert különben, ha a külföldi hatóság maga nem kívánja az átruházást, e tárgyalást itt folytatjuk le.

— **AUTÓSZEMLE.** A katonai ügyosztály felhívja azokat a lőtulajdonosokat, akik a legutóbbi lősztályozáson lovaikkal nem vettek részt, hogy í. hó 13-án hétfőn lovaikat osztályozás végett vezessék elő a lóvásártéren. Egyben felhívja a személy- és teherautó tulajdonosokat, hogy folyó hó 16-án jelentkezzenek a katonai ügyosztálynál és okmányaikat hozzák magukkal. Az autókat egy vegyes bizottság fogja megsejlelni december 20-án a város-háza előtti téren.

— ELMENEKÜLT AZ OLMÜTZI ÉRSEK.

Olmütz. Skribensky érseknek a németellenes tüntetések következtében távoznia kellett Olmützről. A főpap titokban hagyta el a várost és tescheni rokonaihoz menekült.

— **HÁZASSÁG.** Schmidt Antal házasságot kötött Oroszi Erzsikével. (Mindon külön értesítés helyett.)

— **ABBÁZIA ZSUFOLVA VAN.** Az olasz-jugoszláv megégyezés következtében — mint Romából jelentik — a külföldiek eljerték Abbáziát. Különösen Csehország és Jugoszláv állam területeiről özönlenek oda a vendégek.

— **FORRAI TÁNCAKADÉMIÁBAN** az összes külföldi szalon és modern táncok tanítása. Beiratkozás naponta d. u. 3-6-ig a Fehér Kereszt első emeleti irodájában.

— **MINISAN FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSI KÉPEI** karácsonyi ajándékkul megvehetőek Ardelean Justin Strada Bratianu (Weitzer J.-u.) 13. sz. alatt.

— **A „BRITANNIA” NŐI BESTIÁJA,** Perverzitás a pólyában, Fehér emlék a „Fekete könyv”-ből, Pályázom a Nobel-díjra, Izzató ajánlat, Figaró színész akar lenni, Sportcirkusz, Láta már a darabomat? Éjjeli mászkálók. Jó tanács, Tréfás apróságok, stb. című szenzációs érdekes cikkeket közli az „Aradi Fáklya” legújabb száma.

— A III. osztályu kereseti adó

A III. osztályu kereseti adó folytatásos tárgyalása folyó év december hó 11-én a következő sorrendben fog történni: Adok Ákos, Breckska Károly, Dirnberk János, Karakas Gyula, Lugosán János, Meisel József, Nádkski János, Nyiri Csátar, Szekér Endre, Weinberger János, Nikita Miktós, Bauer Mariska, Grosz Gyula, József Mihály, Kaupert Adám, Kártyás Lajos és Csillag János, Sándor Dezső, Földes József, Iványi Menyhért, Korányi Jenő, Kutányi Ferenc, Lányi Marcell, öz. Lévai Adolfiné, Szigeti Mór, Purjesz Lázár, Zimmermann Lajos, Róth Albert, Arvai Ferenc, Bolezni Károly, Csapó József, Dandi Imre, Götz József, Havancsák József, Hirina Mózes, Krizsán Pál, Mócz Péter, Mhszka János, Nagy István, Palóczy János, Percz Mihály, Pócsai László, Tóth József, Dandi János, Török István, Udvari Vilmos, Hlgyovits József, Vaja Simon, Böhm János, Farkas József, Kovács András, Kutasi Sándor, Pölös Gáspár, Szatmári Béla, Bálint György, Feje Sándor, Gid Sámuel, Hegedűs Mihályné, Hel Frigyes, Holics János, Koncsék Lajos, Lengyel János, Popa Flórián, Szász Péter, Sztojku Vince, Virág Ernő, ifj. Kon-

csék Lajos, Krécz Sándor, cipészek, cipőfelsőrész készítő, cipőkereskedők és csizmadiák, Spanlang György borbély.

— Az üzletvezetőseg átadása.

Megírta az Ar. di. Közlöny hogy a bucuressi vasutigazgatóseg rendelete szerint az aradi üzletvezetőseg felosztási, illetoleg átadási munkálatai december 10-ig belesznek fejezve. Ezzel szemben a ikvidálás még most is folyik és előreláthatólag még hónapokig el fog tartani. Francu, satumarei (szatmári) igazgató most veszi át hivatalát és ennek megtörténte után Pascutiu aradi kerületi vasutigazgató Bucurestibe megy, ahol az igazgatóságnál kapott magasabb beosztást. Az igazgatóval megy Drugaru titkár is Bucurestibe. Tegnap délután és ma délelőtt tovább folyt a vasutasok eskütétele. Ezuttal az üzletvezetőseg általános osztályára került a sor. A felszólított tisztviselők közül az első osztályban is, mint a többi osztályokban, csak egy-két tisztviselő nyilatkozott hajlandónak az eskü letételére. A női alkalmazottak közül csak azok tettek le az esküt, akik az üzletvezetőseg átkelyezés esetén is Aradon maradnak. Az esküt nem tett alkalmazottak közül, akiknek a CFR. igazgatósága felmondott, néhányan már ma átadták hivatalukat. Sok tisztviselőnek december 25-ére szól s felmondása. Az esküt megtagadó tisztviselők között igen sokan vannak fiatalok is, a kiknek még nyugdíjjogosultságuk sincsen.

— A leu emelkedésének oka.

Akik a valutakurzusokat figyelemmel kísérik, azok bizonyára feltűnéssel tapasztalták, hogy a közelmúltban a dollár kurzusa súlyyodt, míg a leu árfolyama a külföldön emelkedett. Ennek ellenére bucuressi bankok még most se akarnak dollárt vásárolni, noha kilátás van arra, hogy a dollár még jobban emelkedik. A bankok ugyanis azt remélik, hogy a vasat bérbeadására vonatkozó tárgyalásokat folytatni fogják. Bucurestiben tehát dollárt nem lehet elhelyezni. Szerdán Bucurestiben a dollár legmagasabb kurzusa 67 leien állott, még pedig szilárd üzletmenet mellett. A márka árfolyama lanyha üzletkötés mellett 96 bani. Aradon ma dollárt 66 leiel márkát 97 banival, szokott 75 banival jegyezték.

Budapest: tőzsdezárlat: dollár 550—580, francia franc 3250—3300, márka 770—800, fra 1920—1950, osztrák korona 97.99, leu 770—800. Zürich: devizaárfolyamok: Berlin 870, Hollandia 197.5, Newyork 646, London 22.5, Páris 38, Milano 22.75, Prága 7.25, Budapest 1.3, Zágráb 4.50, Bucuresti 875, Varsó 110, Bécs 190, osztrák lebelyegzett korona 125. Bécs: tőzsdezárlat: Márka 805, leu 814, francia franc 34.75, svájci franc 90.5, dollár 598, szokol 682, dinár 15.90, magyar korona 1.06. Kifizetések: Budapest 101.25, Zágráb 393, Prága 675, Berlin 808, Svájc 9225.

A szerkesztésért ideiglenesen
KÁROLY JÓZSEF
felel.

Composit: ALEX. FRUGNA

Apró hirdetések

Alkalmazás.

MINDENNEMŐ kézimunkát és cigarette-
szállítást vállalok. Cím a kiadóban. 0013

DEUTSCHES FRAULEIN wird gesucht.
Wolf, Könyök-utca 5. 5016

FEHÉRNEMŐ VARRÓNÓ ajánlkozik
szállodába állandó munkára. Cím a ki-
adóban 4995

Lakás.

EGY teljesen discret csnosan butorozott
szobát keresek. Ajánlatok „Jól fizetek”
feligére a kiadóba küldendők. 4989

Vétel és eladás.

FÜSZER ÜZLET BERENDEZÉS eladó.
Boné István, Szentleányfalva. 5010

AMERIKAI IRÓASZTAL jutányos árért
eladó. Cím: Wallinger hirdetőjében Láz-
zár-utca. 9959

GÁZFÜRDŐKÁLYHA, petróleum gáz-
kályha, épületanyagok, mángorló kap-
ható Strada Unirei (Fábián (Jabor-utca)
4-5. sz. 5012

ELADÓ kőforgalmu kocsmá fűszerüzlet-
tel, házzal és elfoglalható lakással, Ko-
sár-utca 1. Purgly Lajosné-utca sarkok.
10324

HAT ÉVES, tügyermeknek való crém
scheviott ruha, sötétkék télikabát, ezüst
cigarettatárca eladó. Strada Consisto-
riului (Batthyányi-utca) 23. szám, 1. em.
Jobbra. 900

ANTIK PORCELLANT, butort, szőnye-
get, festményeket, ékszer vesz Salon
Artistique Boulevard Regina Maria
(Andrássy-tér) 21. 10351

KÖNYVTÁRAKAT, hangjegyeket, fest-
ményeket és bélyeggyűjteményeket vesz
Kerpel könyvkereskedés. 924

Üzletek.

BELVÁROSBAN eladó jömeneteli él-
miszerüzlet. Értekezhetni. Schechternél.
Árpád-tér 5. 5011

Különféle.

RUGÁNYOS matrácot legjobban s leg-
olcsóbban készít Zselezny, Botond-utca
olcsóbban készít Zselezny, Botond-utca

9300—1920 pm.

HIRDETMÉNY.

Közhírré tétetik, hogy az 1916. ápri-
lis 5-én kiadott a pénzsorsora megakadá-
lyozásáról szóló 3268—1920. számú királyi
decretum 80. cikkhez az alábbi szakassz
fűzetett hozzá:

Mindazok, akik a forgalomból bár-
mily módon kivonja és a rendes szükség-
leten felül összehalmozza az ezüst és
nickel váltópénzt, egymint az ötleis és
kisebb értékű, a Banca Nationala által
kibocsátott bankjegyeket illetőleg azok,
akik a pénz vétele vagy eladása vádjá
alatt lesznek, akárminyen a Romániába
törvényes forgalmi pénzzel való üzérke-
désre kisebb vagy nagyobb törvényes ér-
tékek eladásával foglalkoznak, 50-élt
1000 leig terjedő pénzbüntetéssel és 15
naptól 4 hónapig terjedő elzárással büntet-
tetik.

Mindazok, kikre a visszaesés bebizo-
nyosodik, egy évig terjedő elzárással
büntetnek.

Arad, 1920. november 28.

Dr. Angel, polgármester h.

9000 darab
Delavare vessző

eladó.

Informatiók: 4990

Hermes

kereskedelmi váll-
alatnál Arad, Lu-
ter M.-u. 1. sz.

Házaikkal együtt vándorolnak vissza az amerikai magyarok.

Clevelandből táviratozzák Buda-
pestre, hogy az Egyesült Államok
egész területén hatalmas vissza-
vándorlási láz uralkodik az ame-
rikai magyar rétegekben. A re-
patriáló mozgalom fészében, Kos-
suthfalván máris több száz család
határozta el, hogy még a tél fo-
lyamán visszatelepednek hazájukba.
A kossuthfalvaiak érintkezésbe
léptek a magyar kormányval, a
mely szívesen látja őket Magyar-
országon, do a megkisebbedett ma-

gyar föld lakásviszonyai nem en-
gedik meg az amerikaiak tömeges
visszatérését. Az amerikai magya-
rok a kormány válaszára izig-vé-
rig amerikai modorban segitenek
magukon, amennyiben elhatároz-
ták, hogy családonként egy-egy
szétszedhető és pár nap alatt újra
felszerelhető házat hoznak maguk-
kal. A kormány most Kecskemé-
ten és Cegléden ad telkeket a há-
zaikkal együtt visszaköltözők
amerikai magyar családoknak.

21 milliárd lett volna egy év alatt a kommunista magyar állam deficitje.

Hegedűs Lőránt, a Magyar
Tudományos Akadémia levelező
tagja igen érdekes székfoglaló
felolvasást tartott Budapesten.
A felolvasás ama hatással foglalkozik,
melyet a kommunizmus a magyar
pénzügyekre és hitel-
életre gyakorolt. Hegedűs érte-
kezése szerint a kommunizmus ál-
lami költségei és deficitje hét mil-
liárdban állapítható meg, míg ez-
zel szemben igazi bevételként csu-
pán 740 milliót lehet konstruálni.
A valóságos büdzsé-károsodás
öt milliárd. Ha a magyar kom-
munizmus egy évig tartott volna,
21 milliárd deficitet mutatott vol-
na fel. Mihelyt a bolsevizmus a
hitelélet szálait szétromcsolta, a
saját kezébe kerültek értékek se
voltak felhasználhatók, tehát a
magánosok vagyona a kommuni-
zálás pillanatában szétfogyott. He-
gedűs tanulmánya végén két ta-
nulságot von le. Az egyik a mun-

kásságnak szól, melyet óva int a
Früh-kapitalizmuson alapuló Mar-
xismus immár rombadólt épületé-
től és amely nem alkalmas sem
munkásosztályok, sem a társadal-
mi evolúció igényeinek kielégíté-
sére. A tönkrement Európát nem
lehet osztályharc alapján felépíteni.
A második tanulság a polgárság-
nak szól, mely szerint a polgárság-
nak nem az a kötelessége, hogy a
munkásságot eldobja magától, ha-
nem saját körében olyan eszmé-
nyeket tudjon lángalobbantani, a
melyeknek fényénél és melegénél
a munkásság is melegedni tudjon.

Elsőrendű szövőcérna és sző-
vőgyapot (aradi textil gyár
gyártmányát), valamint rövid-, köt-
és szövőt-árakban dusan, felsze-
relt raktárát ajánlja 4033

Hirschteld és Társa

Str. Moise Nicouza Arad, Petőfi-utca 1. sz.
(Bing-ház).

Írógépek vétele, **Bodnár** írógép vállalatánál (a
eladása, javítása főpostával szemben). 10081

Fratii Apponyi cipő-, kalap- és
uri-divat áruháza
ARAD, József főherceg-ut 7. szám. 10001

!! **Kereskedők figyelmébe** !!

Legelőbb bevásárlási forrás fűszer-, gyar-
mat-, cukorka-, füstök- és pipar-árakban. 7044

Darvas cég nagykereskedésében
Arad, Str. Horia (Széchenyi-u.) 1. — (Városházával szemben levő utca.)

Fratii Steiner

bőrkereskedés
Arad, Asztalos Sándor-u. 2-3.
Főköztel Ujaradon. 9961
Mindennemű bőrárak és cipészkelek
legelőbb bevásárlási forrása. Szolid ár.

**Raktáron van
s azonnal szállítható**

Kocsikenőcs
Tovotekenőcs
Hengerolaj tulhevített göznek
Kristályola
Faszijkorong
Drótszeg minden méretben
Patkósarok
Patkószeg
Kalapács
Trágyavilla
Reszelő
Klingerit és Moorit
Gummilemez
Gummitömlő
Darabos szalmiak
Szalmiak elemekhez
Csapágyfém minden fajta
Csiszolókörong
Fenőkészülék
JENKINS-szelep
Feszmerő
Körfűrész
Kendertömlő
Malomszitaselyem
Kötéláru
Tisztító pamut
Terményszák
Horganylemez
Kénlap és virág
Csiszolópapír
Benzinmotorok fűrészsas-
tallal és anélkül. 4968

Erdélyi Szász Gazdasági
Egyesület Géposztálya

Sibiu (Magyazseben), Salzgasse 22.

CIPŐK

BUDISCHOVSKY gyártmány,
PRAGA

elsőrangú minőségben, férfiak, nők és gyermekek
részére, kizárólag nagybani eladás mellett kaphatók

LA PRETUL FIX

Rendkívül olcsó árak! 5015 BUCURESTI, STRADA CAROL 38.